

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 525/2015-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. marca 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátska kancelária, L. Novomeského 25, Pezinok, pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 38/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED]
n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 525/2015-11 z 20. októbra 2015 prijal na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 38/2011 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Následne ústavný súd 16. novembra 2015 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Vyjadrenie okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 11. januára 2016. V jeho prílohe sa nachádzalo aj vyjadrenie zákonnej sudkyne s chronológiou úkonov okresného súdu i účastníkov v napadnutom konaní, z ktorej vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

- 9. marca 2011 - sťažovateľka doručila okresnému súdu žalobu,
- 6. mája 2011 - okresný súd žiadal poskytnúť informácie od ORPZ Bratislava 5 a zapožičať spis sp. zn. ORP-214/2-OVK-B5-2004,
- 1. júna 2011 – ORPZ Bratislava doručil požadovaný spis okresnému súdu,
- 6. júla 2011 – okresný súd uznesením vyzval odporcu na vyjadrenie sa k žalobe,
- 21. júla 2011 – bola okresnému súdu doručená odpoveď odporcu, v zmysle ktorej odporca nedisponuje aktuálnymi informáciami s prísľubom, že sa vyjadrí až po doručení s vecou súvisiacich materiálov,
- 19. septembra 2011 – urgencia odporcu na doručenie vyjadrenia,
- 5. októbra 2011 – doručená žiadosť odporcu o predĺženie lehoty na vyjadrenie,
- 21. decembra 2011 – žiadosť súdu o zapožičanie kópie spisu Okresnej prokuratúry Bratislava V, sp. zn. 1 PV 842/2005,
- 13. januára 2012 – odpoveď Okresnej prokuratúry Bratislava V, že požadovaný dozorový spis nie je možné zapožičať bez pokynu Generálnej prokuratúry SR,
- 22. marca 2012 – urgencia odporcu na doručenie vyjadrenia,
- 4. apríla 2012 – doručené vyjadrenie odporcu,
- 14. a 18. mája 2012 – žiadosť sťažovateľky o určenie termínu pojednávania,
- 11. októbra 2012 a 14. novembra 2012– elektronické podanie sťažovateľky spojené so žiadosťou o určenie termínu pojednávania,
- 27. mája 2014 – pojednávanie v neprítomnosti sťažovateľky odročené na 15. októbra

2014,

4. júla 2014 – doručené podanie odporcu,

15. októbra 2014 – pojednávanie v neprítomnosti sťažovateľky odročené na 25. novembra 2014 pre jej neúčast',

25. novembra 2014 – pojednávanie v neprítomnosti sťažovateľky odročené na 24. februára 2015 pre neúčast' sťažovateľky,

23. februára 2014 – oznámenie o zrušení termínu pojednávania emailom z dôvodu choroby zákonnej sudkyne,

20. apríla 2015 – doručené emailové podanie sťažovateľky do podateľne okresného súdu so žiadosťou o odročenie určeného termínu pojednávania z dôvodu vyšetrenia sluchu mal. syna, ktoré sa malo konať 22.4.2015,

22. apríla 2015 – pojednávanie odročené pre ospravedlnenú neúčast' sťažovateľky na 9. júna 2015,

9. júna 2015 – pojednávanie, odročené z dôvodu ďalšieho dokazovania na 23. septembra 2015,

15. júna 2015 – doručené podanie sťažovateľa spolu s listinnými dôkazmi,

7. augusta 2015 – doručené vyjadrenie odporcu,

21. septembra 2015 - doručené emailové podanie sťažovateľky do podateľne okresného súdu so žiadosťou o odročenie určeného termínu pojednávania na 23. septembra 2015 z dôvodu ošetrovania člena rodiny,

23. septembra 2015 – pojednávanie odročené pre ospravedlnenú neúčast' sťažovateľky na 1. decembra 2015,

1. decembra 2015 – pojednávanie, odročené za účelom vyhlásenia rozhodnutia na 16. decembra 2015,

16. decembra 2015 – pojednávanie, vyhlásený rozsudok, doručený 20. januára 2016 sťažovateľke ako poslednému z účastníkov konania

28. januára 2016 – doručené odvolanie sťažovateľky proti rozsudku.

Rovnaké skutočnosti týkajúce sa priebehu napadnutého konania zo súdneho spisu, ktorý mu bol zapožičaný a doručený 9. marca 2016, zistil aj ústavný súd.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla, že „z *chronologického prehľadu úkonov* vyplýva, že okrem obdobia od 22.03.2012 (urgencia odporcovi na vyjadrenie) do 27.05.2014 (prvé pojednávanie), keď dochádzalo zo strany súdu k zbytočným prietahom, súd vo veci priebežne konal. V dôsledku nečinnosti v predmetnom období som listom zo dňa 30.04.2015 vyhodnotila sťažnosť navrhovateľa ako dôvodnú a vyzvala zákonnú sudkyňu a vyššieho súdneho úradníka, aby konali bez prietahov. Nasledujúce obdobie podľa môjho názoru nebolo poznačené zbytočnými prietahmi...

Navrhovateľ v sťažnosti uviedol, že v období od 12.4.2014 a do 15.1.2015 bol vo väzbe. Túto skutočnosť však navrhovateľ v konaní 14 C 38/2011 súdu neoznámil, čím si nesplnil svoje povinnosti a tak sám zapríčinil, že zásielky sa vracali súdu neprevzaté a pojednávania boli z toho dôvodu odročené..“.

Predsedníčka okresného súdu v závere svojho vyjadrenia súhlasila s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení uviedla, že „*vec je skutkovo náročná, súd si musel zabezpečiť vyšetrovací spis a naštudovať si príslušný spis a ďalšie listinné dôkazy, ktoré s vecou súvisia. Navyiac, spornou okolnosťou v danej veci je aj otázka posudzovania aktívnej legitímácie navrhovateľa. Navrhovateľ má viacero konaní, s ktorými /na OS BA V sp. zn. 50 C 96/2012, OS BA I 9 C 223/2009 a iné/ predmetná vec súvisí.*“.

Právna zástupkyňa sťažovateľky v stanovisku doručenom ústavnému súdu 25. januára 2016 súhlasila s upustením od verejného pojednávania vo veci v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť sporu, v ktorom je sťažovateľka žalobcom „o náhradu nemajetkovej ujmy“ a žalovaným Slovenská republika, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, hoci ústavný súd pripúšťa, že dĺžka konania mohla byť/bola čiastočne ovplyvnená skutkovou náročnosťou prerokúvanej veci, keďže sťažovateľka svoj nárok opierala o nesprávny úradný postup Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava V v trestnej veci, kde sťažovateľka vystupuje ako poškodená, pričom táto trestná vec nie je právoplatne ukončená.

2. V rámci hodnotenia prípadných zbytočných priet'ahov v súdnom konaní z hľadiska druhého kritéria zistil ústavný súd určité okolnosti signalizujúce podiel sťažovateľky ako jeho účastníka na narušení plynulosti konania, pričom túto skutočnosť ústavný súd zohľadnil pri hodnotení postupu okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd má v tomto smere na mysli neoznámenie skutočnosti, že konateľ sťažovateľky bol od 12. apríla

2014 do 15. januára 2015 vo väzbe, v dôsledku čoho okresný súd musel odročiť tri pojednávania (konané 27. mája 2014, 15. októbra 2014 a 25. novembra 2014) pre nevykázané doručenie predvolania na tieto termíny pojednávania. Napadnuté konanie sa tak predĺžilo o približne deväť mesiacov.

Pokiaľ ide o ďalšie pojednávania určené na 22. apríl 2015, ktoré bolo odročené pre ospravedlnenú neúčast' konateľa sťažovateľky na tomto pojednávani z dôvodu „*vyšetrenia sluchu svojho maloletého syna*“ a pojednávania určené na 23. september 2015, ktoré bolo odročené pre ospravedlnenú neúčast' konateľa sťažovateľky na tomto pojednávani z dôvodu „*ošetrovaním člena rodiny*“, ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). V súlade s touto judikatúrou preto obdobia, v ktorých boli pojednávania odročené z dôvodov na strane sťažovateľky (teda obdobie v trvaní piatich mesiacov), bolo potrebné zohľadniť pri posúdení postupu okresného súdu a otázky, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup samotného okresného súdu.

Ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že okresný súd s výnimkou obdobia, na ktoré poukázala aj predsedníčka okresného súdu (od 22. marca 2012– urgencia odporcovi na vyjadrenie do 27. mája 2014– prvé pojednávania vo veci) konal priebežne, bez zbytočných priet'ahov, čoho dôkazom je aj skutočnosť, že okresný súd v priebehu tohto konania už rozhodol vo veci samej rozsudkom, ktorý už aj doručil účastníkom napadnutého konania.

Ústavný súd sa preto zaoberal len obdobím priznanej nečinnosti z hľadiska jeho dopadov na označené práva sťažovateľky.

Z judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovet (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

Pre posúdenie ústavného súdu, či v okolnostiach prípadu bolo potrebné, aby ústavný súd vyslovil porušenie označených práv s'ťažovateľky, bolo potrebné zohľadniť aj ďalšie skutočnosti, ktoré nemožno v okolnostiach prípadu prehliadnuť. S'ťažovateľka využila s'ťažnosť na priet'ahy, ktorá z pohľadu úkonov okresného súdu po zavedení opatrení predsedníčkou okresného súdu bola účinná a efektívna, ďalej skutočnosť, že okresný súd už vo veci s'ťažovateľky počas tohto konania rozhodol a svoje rozhodnutie vo veci samej aj doručil účastníkom konania, čo je z hľadiska odstraňovania právnej neistoty s'ťažovateľky postupom okresného súdu kľúčové.

Ďalším významným faktorom bola doterajšia dĺžka napadnutého konania na prvom stupni, ktorá predstavuje necelé štyri roky. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že k doterajšej dĺžke konania prispeli aj okolnosti na strane s'ťažovateľky (v trvaní spolu viac ako rok), ktoré narušili plynulosť napadnutého konania a ktoré nie je možné pričítať na vrub konajúcemu súdu. Ústavný súd po zvážení všetkých relevantných skutočností, ktoré ovplyvnili doterajšiu dĺžku napadnutého konania, s dôrazom na skutočnosť, že okresný súd v napadnutom konaní už aj meritórne rozhodol, dospel k záveru, že postup okresného súdu vo svetle už uvedených okolností sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by odôvodňovali vyslovenie porušenia označených práv s'ťažovateľky postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výroku nálezu).

Keďže ústavný súd sťažnosti nevyhovel, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami a návrhmi, ktoré v nej sťažovateľka nastolila.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2016